

BISKOPPEN OVER HADERSLEV STIFT

By-, Land-, og Kirkeministeriet

Den 25-08-2025/LCK
Sagsnr. 2025 - 28146
Akt. nr. 3599899

BLKM - høring - lovforslag om ændring af lov om menighedsråd m.v. – Sags nr. 2025-4679.

Overordnet vil jeg bemærke, at da jeg selv har været en del af styregruppen bag rapporten, hilser jeg de fleste af lovforslagets ændringer velkommen. Blandt andet værdsætter jeg den udvidede § 1, der ved en klarere formulering af menighedsrådenes opgaver og formål i sig selv er med til at forenkle arbejdet, fordi der undgås usikkerhed og forebygges konflikt i henseende til sigtet med menighedsrådsarbejdet.

Jeg vil i den henseende bemærke, at arbejdet med lovgivningen bør videreføres i en samlet styrelseslov for folkekirken. En sådan lov vil give menighedsråd og alle andre et klart billede af folkekirkens struktur og de forskellige instansers kompetencer og på den måde lette arbejdet for alle i folkekirken. Det vil desuden lade folkekirken fremstå klart beskrevet.

Med hensyn til de foreslåede ændringer vil jeg takke for ændringen i forhold til det tyske mindretals repræsentation i menighedsrådene, som er af stor betydning for mindretallets kirkelige engagement.

Forslaget, der nedsætter antallet af medlemmer, er jeg i udgangspunktet betænkelig ved, men den svækkende virkning afbødes af muligheden af, at menighedsrådet selv kan øge sit antal.

Forslaget om obligatorisk uddannelse til personaleansvarlig, formand og kasserer kan kritiseres for at pålægge folkevalgte en byrde og stille betingelser. Dog mener jeg, at nytten af den fælles uddannelse samt det lokale menighedsråds uanfægtede mulighed for at vælge, hvem de vil til posterne, opvejer ulempen. Også udvidelsen af § 15 er, med den risiko den kan indebære for at indskrænke folkevalgtes meningstilkendegivelser, at foretrække, fordi den angiver en retning og desuden vil give handlemuligheder i de heldigvis få ekstreme tilfælde.

Jeg har imidlertid to forbehold – dels overfor ændringen af bestyrelsen af præsteembedets jorder og ejendomme, dels over for bortfald af godkendelse på kirkegårdens område – samt en efterlysning af hjemmel i forbindelse med forslagens § 1 nr. 57l.

Ad lovforslagets § 2, nr. 15:

Jeg håber, man vil genoverveje den indgåede politiske aftale mht. forslaget om, at ansvaret for og opgaven med tjenesteboliger, landbrugsejendomme, jorder m.v. som udgangspunkt flyttes til provstiudvalget. Jeg håber endvidere, at man som minimum vil skelne imellem tjenesteboligen og de øvrige ejendomme og jorder. Jeg håber endelig, at man vil indføre en mulighed for, at menighedsrådene aktivt vælger og igen kan fravælge at lade tjenesteboligen administrere af provstiudvalget.

Jeg finder det afgørende for folkekirkens lokale forankring, som er dens fornemme kendetegn, at ansvaret for såvel bygninger og jorder som det kirkelige liv i sognet som udgangspunkt bevares hos menighedsrådene. Menighedsrådene har ifølge min erfaring ikke brug for at blive tømt for opgaver og ansvar, men alene brug for bedre hjælp til at løfte deres opgaver. Det sker allerede mange steder ved ansættelser i provsti og stift, og mit indtryk er, det opleves som en forenkling af opgaverne og en lettelse.

Mens jeg kan se gode argumenter for at flytte bestyrelsen af tjenesteboligen til provstiudvalg – først og fremmest lettelse af menighedsrådet, lettelse i samarbejdet mellem valgte og fødte medlemmer i menighedsrådet og en mulig bedre sikring af sognepræsternes arbejdsmiljø - så kan der også være gode lokale grunde til ikke at ønske at flytte ansvaret. Jeg mener derfor, at det er vigtigt, at menighedsrådene kan vælge at overdrage ansvaret til provstiudvalget, men at det også skal være muligt ikke at gøre det og muligt senere at omgøre beslutningen., se nedenfor. Hvis muligheden for at omgøre beslutningen i en senere menighedsrådsperiode ikke

findes, vil det under alle omstændigheder lægge en væsentlig dæmper på incitamentet til overhovedet at overlade bestyrelsen til provstiudvalget.

Efter samtaler med menighedsrådene i Haderslev stift kan jeg ikke gå ind for at flytte ansvaret for jorderne og præsteembedets øvrige ejendomme til provstiudvalget. Det lokale kendskab er en afgørende fordel i forvaltningen af jordene og ejendommene såvel som for ansvarsfølelsen. At menighedsrådet er forvalter af sognets/præsteembedets jorder og ejendomme er for mange en væsentlig motivation for menighedsrådsarbejdet, og er også en del af relevansen af menighedsrådet i lokalsamfundet. Flytningen opleves af de berørte ikke som en lettelse i arbejdet, men som en fratagelse af en vigtig del af menighedsrådets ansvarsområde.

På den baggrund skal jeg for det første foreslå, at det som udgangspunkt fastholdes, at ansvaret for forvaltningen af præsteembedets faste ejendomme er hos menighedsrådene, for det andet skal jeg foreslå at det i forhold til muligheden for at overdrage ansvaret for forvaltningen til provstiudvalget sondres mellem tjenesteboligerne og præsteembedets øvrige faste ejendomme, og for det tredje, at der indføres en hjemmel til, at provstiudvalget og budgetsamrådet i fællesskab kan beslutte at ansvaret for forvaltning tilbageføres til menighedsrådene.

Konkret skal jeg altså foreslå, at der indføres en hjemmel for budgetsamrådet til at beslutte, at ansvaret for præsteembedets præsteboliger og/eller præsteembedets øvrige faste ejendomme med et kvalificeret flertal på 2/3 på det første budgetsamråd efter ordinært valg til menighedsråd, kan overgå til provstiudvalget, samt at en tilbageførsel af ansvaret ligeledes kan ske efter beslutning med et kvalificeret flertal på 2/3 på det første budgetsamråd efter ordinært valg til menighedsråd samt efter beslutning af provstiudvalget.

Ad lovforslagets § 2, nr. 15 og § 3, nr. 4.

Jeg kan ikke tilslutte mig, at stiftsøvrighedens og provstiudvalgets godkendelseskompetence i forhold til kirkegården og bygninger udenfor kirkegården ændres, jf. min mindretalsudtalelse i styregruppen. Jeg håber derfor, at man vil genoverveje den indgåede politiske aftale herom.

Det er efter min vurdering af afgørende betydning for de kulturhistoriske interesser, der er knyttet til vores kirker, at disse ses i sammenhæng med kirkegården og kirkens

omgivelser. De kulturhistoriske interesser, der er knyttet til kirkerne, kan ikke ses isoleret i forhold til selve kirkebygningen, men må ses i samspil med de kulturhistoriske interesser, der er knyttet til såvel kirkegården som kirkens nærmeste omgivelser.

En eventuel asfaltering af en kirkegård eller opførelse af et nyt hus på kirkegården, uden opmærksomhed på sammenhængen med kirken, kan f.eks. være aldeles ødelæggende for oplevelsen af kirken og den kulturarv og de kulturhistoriske interesser, der er knyttet til kirken – selvom menighedsrådene træffer deres valg ud fra legitime hensyn som f.eks. adgangsforhold og arbejdsmiljø.

Dertil kommer, at de ændringer, der foretages på kirkegården, i sagens natur vil have langtidsvirkninger, fordi der er tale om i nogle tilfælde langsomt groende planter og træer. Menighedsrådet vil uden professionel bistand have vanskeligt ved at danne sig fyldestgørende indtryk af langtidsvirkningerne forud for beslutningerne.

På den baggrund skal jeg på det kraftigste opfordre til at stiftsøvrighedens og provstiudvalgets kompetencer i forhold til kirkegården, og parkeringspladser og bygninger uden for denne bevares.

Det handler ikke om umistelige kirkegårde, men om umistelig kulturarv knyttet til kirkerne i deres samspil med kirkegårde og omgivelser.

Min erfaring er, at den hidtidige forpligtende dialog mellem menighedsrådet og stiftsøvrighedens konsulenter har sikret, at menighedsrådenes ønsker og initiativer har kunnet føres ud i livet under former, der er berigende for kirkegårdens skønhed og oplevelsen af kirken og kulturarven. Konsulenternes indspil har givet kreative og æstetiske løsninger, som ikke var fundet uden den forpligtende samtale.

Menighedsrådene er bestyrere af folkekirkens kirkegårde og ingen andre kan tage beslutninger på kirkegården, men godkendelsesprocessen har tilført disse beslutninger en kvalitet, som gør, at landets kirkegårde i dag er så forskellige og smukke og i stadig udvikling.

Ad lovforslagets § 1, nr. 57

Som det sidste vil jeg i forhold til *lovforslagets § 1, nr. 57* påpege, at provstiudvalgets opgavevaretagelse som enhver anden offentlig myndighed skal have hjemmel i en

lov. For provstiudvalgets vedkommende er dets opgaver blandt andet fastsat i økonomiloven og uddybet i bekendtgørelsen om provstiudvalgets virksomhed.

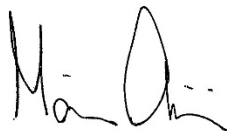
I menighedsrådslovens § 42 b er der hjemmel til, at menighedsråd og provstiudvalg kan samarbejde om nærmere bestemte opgaver, og i § 42 c til, at menighedsrådene kan delegere kompetence til provstiudvalget i forhold til nærmere bestemte opgaver.

Omvendt ser jeg ikke, at der er hjemmel til, at et provstiudvalg uden om menighedsrådene selv kan beslutte at varetage opgaver i forhold til bygningsvedligeholdelse eller fælles personaleadministration mv.. Hvad et provstiudvalg ikke kan gøre, kan flere provstiudvalg naturligvis heller ikke gøre i et samarbejde.

Det skal i tilslutning hertil bemærkes, at ministeriets adgang til at dispensere fra menighedsrådslovens regler specifikt ikke omfatter reglerne i kapitel 8, hvor reglerne i §§ 42 b og 42 c fremgår.

Såfremt ministeriet derfor ønsker, at provstiudvalgene uden om et formelt samarbejde med menighedsrådene efter §§ 42 b eller 42 c skal kunne indgå samarbejde om bygningsvedligeholdelse mv. som anført i forslaget, skal jeg foreslå, at der indføres en hjemmel i f.eks. økonomiloven til, at provstiudvalget kan varetage denne opgave, eller mere generelt "nærmere bestemte opgaver efter ministeriets bestemmelse, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsning af folkekirkelige opgaver i provstiet".

Med venlig hilsen

Marianne Christiansen